

Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

Ziemia Tarnobrzegska

Czasopismo poświęcone sprawom kulturalno społecznym ze szczególnym uwzględnieniem miasta Tarnobrzega i Ziemi Tarnobrzegskiej.

Rok I. Adres Red. i Adm: Drukarnia L. Styrny, Pasaż Tertilla, Tel. Nr 313, Konto PKO 415.692 Nr 29 i 30

Śląsk za Olzą — do Polski!

Rozwój wydarzeń, związanych z kryzysem czecho-słowackim osiągnął tempo, uniemożliwiające niemal publicystyczną ich ocenę. Dzienna porcja wypadków przerasta ramy artykułów. Publicysta musi na łamach dziennika odstąpić głosu reporterowi politycznemu, nadsyłającemu depešami, telefonem i drogą radiową wieści, wieści — coraz nowe, usuwające w cień wiadomości już nie poprzedniej doby, ale godziny.

Zarówno Polacy za Olzą, jak i społeczeństwo i czynniki rządowe polskie określiły dawno stanowisko zasadnicze. W sposób nie nasuwający wątpliwości powiedziano już dawno, że wszystko to, co otrzymają jako prawa i przywileje inne narodowości, zamieszkujące Czecho-Słowację — otrzymać muszą również Polacy za Olzą. Nie może więc istnieć tylko niemieckie rozwiązanie zagadnienia czecho-słowackiego, tak jak nie może istnieć rozwiązanie tylko słowackie, czy tylko węgierskie, czy jakiegokolwiek bądź inne.

Istnieje tylko rozwiązanie całkowite.

Spółeczeństwo polskie na równi z 200-tysięczną grupą narodową polską w Czecho-Słowacji jest nadal o tym przekonane i przy każdej okazji daje temu swemu przekonaniu wyraz. Najnowsze sobotnie i niedzielne uchwały władz i zgromadzeń masowych społeczeństwa polskiego są tego dowodem. Równoległe wystąpienie dyplomatyczne polskie w Londynie i Paryżu jest dowodem całkowitej zbieżności rozumowania i działań społeczeństwa polskiego i rządu Rzeczypospolitej.

Nowoczesne tempo wydarzeń usuwa w cień jeden po drugim projekt rozwiązania problemu czecho-słowackiego. Jeszcze przed kilkoma dniami aktualne były rokowania o równouprawnienie poszczególnych narodowości, żyjących w Czecho-Słowacji z panującym narodem czeskim. Po dwóch dniach — aktualnym było już tylko rozwiązanie, oparte na t. zw. 8 miu punktach karlsbadzkich Konrada Henleina. Wybuch powstania w kraju Sudeckim przekreślił to i rozwiązanie.

Wydarzenia potoczyły się jednak dalej — ustępując miejsca dyskutowanemu pomiędzy Londynem a Paryżem projektowi rewizji granic Czecho-Słowacji na podstawie realnie istniejących stosunków etnograficznych.

W każdej fazie rokowań międzynarodowych, w każdej fazie wydarzeń wewnątrz Czecho-Słowacji stanowisko zasadnicze polskie było i jest niezmiennione.

Marszałek Piłsudski w dniu 30 kwietnia 1919 r. w Warszawie do delegacji polskiej ze Śląska powiedział: „należycie do nas i związani jesteście z nami na dolę i niedolę. Śląska się nigdy nie wyrzekniemy. Stwierdził to uroczyście Sejm jednomyślną uchwałą. Śląsk Cieszyński jest polski i przy Polsce pozostanie. Powiadam to w imieniu mojem, rządu i całej Polski. Czekajcie z wiarą i wytrwajcie. Powtarzam: my się was nigdy nie wyrzekniemy». Te historyczne słowa nabierają obecnie znaczenia z chwilą, kiedy cały naród żąda naprawienia krzywdy, jaka mu się stała przez podział Śląska Cieszyńskiego.

Dożynki i przekazanie sprzętu Pułkowi Ziemi Tarnowskiej

Tarnów przeżył dnia 18 września b.r. podniosłe uroczystości. Już w przeddzień barwna grupa młodzieży wiejskiej złożyła wieniec na płycie Nieznanego Żołnierza.

Od wczesnych godzin rannych ściągały do Tarnowa delegacje młodzieży wiejskiej ze wszystkich stron powiatu w barwnych strojach z wieńcami dożynkowymi przy dźwiękach kapel ludowych i śpiewie piosenek, które zdążyły na plac katedralny, gdzie uroczystą mszę św. odprawił J. E. Ks. Biskup Dr. E. Komar, wygłaszając wzniosłe okolicz. kazanie.

Po nabożeństwie uformował się barwny pochód, który przy dźwięku kapel i orkiestr przeciągnął ulicami miasta na stadion sportowy S.K.S. Tarnovia.

Tu o godz. 13-tej rozpoczęły się uroczystości dożynkowe, zorganizowane z okazji dziesięciolecia P. R. młodzieży wiejskiej przez Powiatowy Komitet do Spraw Młodzieży wiejskiej,

Na trybunie honorowej zasiedli zaproszeni goście z p. starostą Syską jako włodarzem powiatu na czele.

Odśpiewaniem przez wszystkie delegacje „Niesiemy plon“ rozpoczęło się składanie wieńców przez delegacje poszczególnych gmin.

Pierwszy wieniec złożyła gmina Wierzchosławice Panu Staroście i tak gmina za gminą, piosenka za piosenką, składały wieńca dostojnikom tarnowskim.

Gmina Tuchów Panu Wojewodzie. Gmina Ryglice złożyła wieniec J. E. Ks. Biskupowi Ordynariuszowi Dr. Lisowskiemu, Klikowa Płk Kwapniewskiemu, Ciężkowice sen. Kleszczyńskiemu, Mościce Dyr. Wowkonowiczowi (repr. przez Inż. Kubińskiego), Pleśna Insp. Tomaszewiczowi, Gumniska Romanowi Księżu Sanguszcze, Lisia Góra Ks. Infułatowi Lubelskiemu, Gromnik Prezesowi O.T.R., wreszcie grupa powiatowa Panu Staroście Sysce a Koła Gospodyń złożyły smaczny kołacz Pani Staroście.

Do charakterystycznych szczegółów należały składanie wieńców reprezentantowi Armii przez gminę Klikowa, której delegacja występ swój zakończyła piosenką:

„Więc dajemy wianek
Kwiatami utkany
I synów Ci dajem,
Samych malowanych.

Dajemy ich szczerze,
Do naszego wojska,
Niech Ojczyźnie służą
Wiwat Armia Polska!!!“.

Naprawdę podniosłym i wzruszającym momentem było składanie wspaniałego wieńca przez gminę Gumniska Romanowi Księżu Sanguszcze.

Barwna grupa podeszła z pieśnią:

Otwórzcież nam te jasne wrota, te jasne wrota,
Cny gospodarzu, niesiemy Ci plon, wionek ze
złota,

Niesiemy Ci wion z gumnińskiej ziemi...

Następnie przemówił przodownik zespołu:

„Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus i Maryja Matka Jego!

Do Was Książę Panie przeinawiam w te głosy,
aby imię Pańskie brzmiało pod niebiosy!

Spojrzyjcie — przybyliśmy tu na dożynki powiatowe z całej gminy Gumniska, by wam się pięknie pokłonić i za Wasze dobrodziejstwa w podzięce ten żniwny wionusek złożyć“.

W tym momencie wzruszony Książę zszedł z trybuny i serdecznie ucałował się z wieśniakiem, co wywołało wielką owację na cześć Księcia ze strony publiczności tarnowskiej bardzo licznie na stadionie zebranej.

Następnie przemówiła przodownica zespołu:

„Winszuję Wam Książę Panie ze swą celadką,
com ją prowadziła bez całej latki, prowadziłam ją od granic do granic srebro i złoto na wieniec zbierając.

Ile liści na drzewie, ile wody w morzu płynie
a Wam Książę Panie i Waszemu Synkowi zdrowia,
scęścia i pomyślności życzę — Amen“.

Pięknym, na wysokim poziomie artystycznym był występ grupy powiatowej (K. S. M. ż. i m. ze Zbilitowskiej Góry), która złożyła wieniec Panu Staroście, tańcząc i śpiewając:

„Wszystkośmy już zeżeni,
Do gazdy przychodzimy,
Do gospodyni kochanej
Nikt nam pracy nie zgani.

Chociaż płynął pot z czoła,
Juz gromadka wesoła,
Piosenkę se śpiewała
I pszeniczkę zbierała“.

Po występie grupy powiatowej nastąpiło przekazanie 2 ch karabinów maszynowych ufundowanych przez młodzież wiejską Pułkowi Ziemi Tarnowskiej.

Imieniem młodzieży wygłosił następujące przemówienie Mleczek z Ryglic:

Panie Pułkowniku!

Dziesięć lat temu młodzież wiejska powiatu tarnowskiego rozpoczęła pracę w Przysposobieniu Rolniczym.

Do znanych z dawien dawna środków leczniczych

należy cykorii. Przyprawa do kawy „Karo-Franck“, wyprodukowana z korzeni cykorii szlachetnej, czyni kawę zdrowszą i smaczniejszą. Dlatego do każdej kawy, nawet do najlepszej i szczególnie do najlepszej, należy

Karo-Franck
przyprawa w kostkach

Praca ta przechodziła różne etapy rozwijała się coraz pomyślniej, dając dla dobra wsi powiatu tarnowskiego coraz pomyślniejsze wyniki!

Dziś! gdy naszemu Kochanemu Gospodarzowi Powiatu — złożyliśmy wieniec dożynkowy za dziesięć letni okres pracy Przystosowania Rolniczego, to Tobie Panie Pułkowniku jako reprezentantowi naszej drogiej Armii składamy nasze — młode — chłopskie serca — nasz młodzieńczy zapał! — nasze siły — dla pracy nad podciągnięciem Polski wzwyż.

Panie Pułkowniku!

Pracowaliśmy przez całe lato w spiekocie, w pocie czoła na łanach naszych pól ojcowskich!

Oraliśmy ten ugór chłopski!

W pracy byliśmy zawsze ochotni i dzięki opatrności Bożej praca nasza wydała dobre plony.

Zamiast wieńca dożynkowego postanowiliśmy przekazać naszemu Pułkowi Ziemi Tarnowskiej sprzęt bojowy.

Na wiele nas stać nie było, ufundowaliśmy te dwa ciężkie karabiny maszynowe! Niech one będą symbolem naszych uczuć jakie żyjemy dla Armii.

Równocześnie przyrzekamy, że młodzież wiejska powiatu tarnowskiego zawsze będzie pracować dla dobra Polski.

Pomni bohaterstwa naszych dziejów — na tle których jaśnieją i chłopskie nazwiska Pyżów, Wielochów, Głowackich i innych, — przyrzekamy wiernie i wytrwale stać na straży idei obronności swej Ojczyzny!!!

Następnie przemówił P. Prezydent Miasta Dr. M. Brodziński, imieniem instytucji składających 5 karabinów maszynowych, mówiąc m. in.:

„Siła i potęga dzisiejszego Państwa Polskiego składa się z wielu elementów, z wielu składników,

Doświadczenie i historia polska uczy nas, że najważniejszym z tych składników jest siła zewnętrzna Narodu Polskiego, a tą jest Armia Polska.

Spółceństwo miasta Tarnowa zebrane tu dziś manifestuje publicznie zrozumienie tej historycznej prawdy — konieczności ustawicznego utrzymywania i wzmacniania tej siły zewnętrznej Państwa, jaką dla Narodu jest jej Armia i dla zmanifestowania swego przekonania i swych uczuć do swej Armii — wręcza dziś za moim pośrednictwem jako gospodarza miasta Pułkowi Ziemi Tarnowskiej sprzęt wojskowy zakupiony przez pracowników miejskich, którzy ufundowali jeden ciężki karabin maszynowy — rzemiosło ofiarujące też jeden karabin maszynowy — społeczeństwo żydowskie, które zebrało fundusze na dwa karabiny maszynowe, — księcia Sanguszkę jeden karabin maszynowy. Poza tym z drobnych ofiar zakupiono dwa granatniki dla piechoty. Kupiectwo polskie zorganizowane w Kongregacji Kupieckiej, zamiast sprzętu wojskowego, realizuje radiofonizację koszar i świetlic wojskowych tutejszego garnizonu.

Pana Pułkownika proszę o przyjęcie tego sprzętu od społeczeństwa Tarnowa — a wszystkich o wzniesienie okrzyku: Polska i Jej Armia niech żyją!“

Dowódca pułku pplk. Matuszek po przyjęciu karabinów maszynowych wygłosił przemówienie, dziękując społeczeństwu tarnowskiemu za hojny dar i podkreślając wielkie znaczenie moralne i patriotyczne tego daru.

Uroczystości transmitowane przez Polskie Radio zakończyły się defiladą oddziałów wojskowych wraz z otrzymanymi karabinami przed przedstawicielami władz z generałem Mondem, starostą Syską i wiceprezydentem mgrem Kołodziejem na czele.

Organizacja całej uroczystości wypadła bez zarzutu dzięki energicznemu i sprężystemu kierownictwu niestrudzonego p. instr. St. Wodzińskiego

Wieczorem odbyła się zabawa ludowa w Sokolel. przybyłych na zabawę Pana Starostę Syskę, R. Księcia Sanguszkę, P. Pułkownika i innych młodzież witała wznosząc na ich cześć entuzjastycznie okrzyki.

Dzień 18 września br. pozostawił po sobie niezatarte wrażenie, przyczyniając się do zacieśnienia węzłów braterstwa między wsią a miastem.

—o—

Wielka manifestacja społeczeństwa tarnowskiego za przyłączeniem Śląska Zaolzańskiego do Polski

We czwartek dnia 22 bm. Federacja Polskich Związków Obrońców Ojczyzny, Obóz Zjednoczenia Narodowego w Tarnowie i Polski Związek Zachodni w Tarnowie urządziły wielką manifestację za przyłączeniem Śląska Zaolzańskiego do Polski.

O godzinie 17:40 na Placu Kolejowym zebrały się wyżej wymienione organizacje ze sztandarami i odpowiednimi transparentami (np. „Żądamy przyłączenia Śląska Zaolzańskiego do Polski“, „Niech żyją bracia za Olzy“, „Domagamy się zwrotu Polskiego Śląska“ i t. p.) i olbrzymie tłumy publiczności.

Następnie uformował się pochód, który przy dźwiękach orkiestry kolejowej przemaszerował ul. Krakowską i Katedralną na Plac Kazimierza

Wielkiego, gdzie do zebranych wygłosił przemówienie prof. Swierczek i wiceprezydent miasta mgr. Kołodziej.

Przemówienia były ciągle przerywane spontanicznymi okrzykami, skierowanymi przeciwko Czechom i domagającymi się przyłączenia Śląska Cieszyńskiego do Polski i energicznego wystąpienia naszych Władz państwowych dla oswo-bodzenia z ucisku naszych braci z za Olzy.

Na zakończenie wiceprezydent mgr. Kołodziej odczytał zebranyin uchwalone rezolucje.

Po odegraniu przez orkiestrę kolejową Pierwszej Brygady i Mazurka Dąbrowskiego wszyscy zebrani odśpiewali „Boże coś Polskę“ poczem zebranie zostało rozwiązane.

—o—

Pięcioletni dorobek Tow. Budowy Szkół Powszechnych w Okręgu Krakowskim

Cyfry i refleksje z okazji zbliżającego się Tygodnia Szkoły Powszechnej.

Gdy przyjdzie nam zastanowić się nad 5-letnim bilansem pracy Towarzystwa w Okręgu Krakowskim, należałoby najpierw rzucić garść cyfr, które w sposób niezwykle wymowny ilustrują dorobek naszej Organizacji.

Krakowski Komitet Okręgowy Towarzystwa Pop. Bud. Publ. Szkół Powsz. obejmujący Województwo Krakowskie i Kieleckie udzielił dotychczas ok. 2,400.000 zł bezprocentowych pożyczek i ok. 70.000 zł bezzwrotnych zasiłków, łącznie 2,470.000 złotych. Przy pomocy tej sumy wybudowano 1.500 izb szkolnych i 200 mieszkań dla nauczycieli.

W zakresie zaopatrywania szkół w pomoce naukowe Komitet Okręgowy rozwija szerszą akcję dopiero od 2 lat i w tym okresie dostarczył 3.000 szkołom pomoce naukowe: szafki do zajęć praktycznych, mapy Europy i planigloby, przybory do nauki rachunków i geometrii, pierwszą transzę biblioteki szkolnej i t. d. na sumę przeszło 250.000 zł.

Majątek Towarzystwa wynosił wedł. bilansu z dniem 31/12. 1937 — 1,937.595.38 zł. a obecnie wynosi z górą 2,300.000 zł.

Prócz powyższych wyników bezpośrednich należy zanotować dodatnie wyniki pośrednie, osiągnięte w pierwszym rządzie przez pobudzenie gmin do ożywienia pracy na rzecz budownictwa szkolnego oraz spopularyzowanie w społeczeństwie hasła o konieczności budowy szkół.

Oto najważniejsze cyfry ilustrujące dotychczasowy dorobek Towarzystwa w Okręgu Krakowskim — dorobek naprawdę imponujący, który daje niewątpliwie powód do zadowolenia władzom i członkom Towarzystwa, którzy pracą swą przyczynili się do osiągnięcia takiego sukcesu.

Jak to się stało, że Towarzystwo, które w chwili założenia dysponowało kwotą 210 zł otrzymanych przez delegata z kasy Zarządu Głównego na opędzenie najkonieczniejszych kosztów, dysponuje obecnie majątkiem przeszło

28 września zawita do Tarnowa

Chór Juranda

znany nie tylko w Polsce, lecz i zagranicą, jako jeden z najlepszych chórów europejskich.

Na program koncertu złożą się piosenki angielskie, murzyńskie, parodie, groteski oraz najnowsze przeboje filmów dźwiękowych. W zespole wystąpi fenomenalny śpiewak i tancerz słynny murzyn Harry Hamilton. Koncert odbędzie się w sali Tow. Kasynowego o godz. 21 szej. Bilety wcześniej do nabycia w drukarni L. Styrny Pasaż Tertila, w cukierni p. Kudelskiego Krakowska 1 i w Firmie „Teka“ Wałowa 22.

2-milionowym i kilkunastutysięczną sprawną organizacją członków? Jak to się stało, że w czasach ogólnego narzekania na przerost najrozmaitszych instytucji społecznych nasze Towarzystwo stało się jedną z najpopularniejszych instytucji, co znajduje wyraz szczególnie w Tygodniu Szkoły Powszechnej?

Osiągnięcie powyższych wyników było możliwe w pierwszym rzędzie przez:

1) życzliwe ustosunkowanie się nauczycielstwa i władz szkolnych do działalności Towarzystwa,

2) ofiarną i bezinteresowną pracę członków Zarządów i Władz Towarzystwa działających we wszystkich komórkach organizacyjnych naszego Tow.,

3) dzięki zakreślonemu w statucie zadaniu Towarzystwa: popieranie budowy szkół powszechnych. Hasło „Budujmy szkoły“ działa swoją bezpośredniością i zmusza każdego obywatela do współpracy, poparcia, a przynajmniej do życzliwego ustosunkowania się do pracy Towarzystwa nad usunięciem bolączki w dziedzinie budownictwa szkolnego, — wreszcie.

4) przez szczęśliwie obmyślaną konstrukcję i formę działalności finansowej Towarzystwa która odbywa się w ten sposób, że pieniądze zebrane przez Okręg Towarzystwa obracane są na subwencjonowanie budownictwa szkolnego w tym samym Okręgu, tak że ofiarodawca widzi „namacalnie“, jak jego grosz momentalnie wraca i to z naddatkiem w formie pożyczki lub zasiłku na budowę szkoły w swoim rejonie.

Wszystkie powyższe czynniki składają się w sumie na powodzenie, na jakie Towarzystwo liczyć może w swojej pracy. A że praca ta w swoich dotychczasowych rozmiarach nie zaspokoila jeszcze wszystkich potrzeb terenu w zakresie budownictwa szkolnego, to należy w konsekwencji wykorzystać dalsze możliwości leżące jeszcze przed nami. W tym kierunku Za-

rząd Krakowskiego Komitetu Okr. dąży do rozszerzenia sieci organizacyjnej Tow. przez zwiększenie ilości Kół członkowskich i Kół-uczestników. Przy każdym ośrodku szkolnym winno istnieć jedno i drugie Koło. Istniejące już Koła powinny urządzać „Tydzień werbunku“ nowych członków — zwyczajnych i dożywotnych. W każdym mieście powinno istnieć „Koło Centralne“ dla członków nie mających kontaktu z ośrodkiem szkolnym. Należy masowo zwerbować osoby a zwłaszcza instytucje i gminy do zapisania się na członków dożywotnych Towarzystwa.

Wreszcie Komitet Okręgowy dąży do najszerszego przyciągania go czynnej współpracy czynnika obywatelskiego, pozaszkolnego. Z zadowoleniem należy stwierdzić, że nie było jeszcze wypadku, aby apel taki o współpracę spotkał się z odmową.

Najlepszym natomiast i najwymowniejszym hasłem propagandowym przy dalszej pracy jest dotychczasowy 5-letni dorobek Towarzystwa.

Tydzień propagandy Związku Strzeleckiego

W dniach od 25 września do 2 października b. r. organizuje się Tydzień Propagandy z następującym programem:

24 IX. capstrzyk o godz. 19-tej i uroczyste podniesienie flagi na pl. J. Sobieskiego.

25 IX. uroczyste nabożeństwo w Tuchowie poczym defilada i przemówienia.

26 IX. czyn społeczny.

28 IX. koncert propagandowy na pl. J. Sobieskiego.

29 IX. wieczór świetlicowy w Oddz. Tarnów.

30 IX. koncert orkiestry na pl. J. Sobieskiego i zbiórka na cele oświatowe Z. S. Wieczorem — ognisko w Oddz. Mościce

1 X. poranek filmowy w Domu Żołnierza, a wieczorem Zabawa Strzelecka.

Uroczystość rozdania Biblioteki wędrownej delegacjom. Oddziałów.

2 X. poranek filmowy w Domu Żołnierza.

Komitet honorowy tworzą pp.: Mieczysław Syska, Starosta Powiatowy, Płk. Rudolf Matuszek, Dowódca Garnizonu, Stanisław Syrowy, Prezes Sądu Okr., Dr. M. Brodziński, Prezydent Miasta, Dyr. Inż. R. Wowkonowicz Z. F. Z. A. Mościce.

Zarząd Powiatu Z. S. apeluje do wszystkich Obywateli miasta i powiatu o moralne i materialne poparcie Zw. Strzeleckiego, a przede wszystkim o wpisywanie się na członków.

Związek Strzelecki jako spadkobierca wielkiej, nieśmiertelnej pamięci Komendanta i Legionów, pragnie zjednoczyć w obywatelskiej i żołnierskiej pracy wszystkich Polaków na chwałę i służbę Rzeczypospolitej.

Skład kolegium wyborczego w Tarnowie

W Krakowskim Dzienniku Wojewódzkim nr 19, z dnia 18 b. m. ukazało się zarządzenie Wojewody Krakowskiego o wyborach do zgromadzenia okręgowego w okręgu wyborczym nr 84 z siedzibą w Tarnowie obejmującym powiaty tarnowski, dąbrowski i mielecki.

Do tego zgromadzenia okręg. wysłała m. i tarnowska Rada powiatowa 5 delegatów, Związek Zawodowy Pracowników Kolejowych R. P. w Tarnowie (P.P.S.) 1 delegata, Polski Związek Zawodowy Pracowników Umysłowych i Fizycznych w Mościcach (O.Z.N.) 1 delegata, Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Odzieżowego (Bund) 1 delegata, Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego i Budowlanego. — Chrześcijańskie Związki Zawodowe RP. 5 delegatów, Centralny Związek Robotników Przemysłu Bud., Drzew., Ceram. i Pokr. Zaw. 2 delegatów, Związek Zawodowy Pracowników Umysłowych P.F.Z.A. w Mościcach (O. Z. N.) 1 delegata, Stowarzyszenie Pracowników gminy miasta Tarnowa 1 delegata. Związek Nauczycielstwa Polskiego 3 delegatów, Izba Rolnicza w Krakowie 7, Izba Przemysłowo Handlowa w Krakowie 6, oraz Izba Rzemieślnicza 3.

Związki Zawodowe stojące pod wpływem P.P.S. mają zatem 3 delegatów, Związki Zawo-

Jesienny ogród.

*Wąskie ścieżki w puszysty aksamit murawy
Złotym nurtem wpływają, wśród splewiałej trawy
Czarnooki słonecznik obraca swe twarze
Bładem złotem chełpliwe i liści wachlarze
Ku ogniskom słonecznym — na kwietnym zagonie
Gdzie pod strażą swych mieczy strzelisty kwiat
[płonie.*

*Złote ścieżki się wiją różami wonnymi,
Świty mgliste je wiążą szarfami zwiewnymi.
Brzeg rabatu, lewkonii okryty wstążkami,
W kapryś astrów strzępiastych wrósł aromatami.
Rdzą się jesień na wina oploty zakrada
Kłomby dalia szaleństwem urody owłada —
Tylko chłodem zdradziecko, pustka w polach śpiewa
Tylko liściem pożółkłym tkają codzień drzewa —
Słońce niebem popędza coraz mniej zawrotnie!
I coraz ciszej wkoło — i coraz samotniej —
I ta radość prawdziwa tak jakoś daleko...
Tak jak w baśniach: za górą i za siódmą rzeką...*

WANDA WOJCIECHOWSKA.

dowe stojące pod wpływem Bundu 1, Związki Zawodowe OZNu 3, Ch. Z. Z. 5.

Zebranie Rady miejskiej dla wyboru delegatów do zgromadzenia okręgowego odbędzie się w myśl zarządzenia Wojewody w czwartek 29 b. m., a w Związkach Zawod. odbędą się wybory w piątek 30 b. m.

Skład okręg. komisji wyborczej

Komisarzem wyborczym na okręg 84 został mianowany p. Rejent Pawłowski, a przewodniczącym okręgowej komisji wyborczej został wybrany przez Wydział Wojewódzki sso dr Stanisław Król.

Członkami okręgowej komisji wyborczej zostali mianowani pp. inż. Wowkonowicz (OZN), dr Goździewski (OZN), mgr Marzec (OZN) i St. Szynański (OZN), a ich zastępcami są pp. Gonciarz Franciszek (Str. Lud.) ze Szczepanowic, Filip. Włodek z Łękawic (Str. Lud.), inż. Żaba Franciszek ze Zbylitowskiej Góry (OZN) i prof. Kasper Ciołkosz (PPS).

**Z powodu wyjazdu okazjnie
sprzedam jadłodajnię
Informacji udziela Red. Ziemi Tarn.**

Wielka mowa programowa

Szefa

Obozu Zjedn. Narodowego

Gen. Stan. Skwarczyńskiego

Dnia 13 września b.r. wygłosił w Warszawie Szef Obozu Zjednoczenia Narodowego wielką mowę, którą ze względu na szereg ważnych dla naszego życia narodowego zagadnień, zwłaszcza teraz w obliczu doniostych wypadków historycznych i zbliżających się w szybkim tempie wyborów do Sejmu i Senatu, zamieszczamy dla naszych P. T. Czytelników w całości.

Obywatele!

REDAKCJA

Pan Prezydent Rzeczypospolitej rozwiązał Sejm i Senat. W najbliższym czasie zarządzone zostaną nowe wybory.

Od roku 1935 zmieniło się wiele na świecie i w Polsce. Dalekie echa ciężkich konfliktów i starć międzynarodowych zbliżyły się od tego czasu i dziś już w pobliżu Polski rozgrywają się groźne sprzeczności interesów państw i narodów.

W Polsce rok 1935 był rokiem najgłębszej żałoby po stracie Wielkiego Wodza, którego genialny umysł i potężna dłoń skupiały w sobie ufność Narodu, budując jego siłę wewnętrzną i zapewniając szacunek świata zewnętrznego.

Naród Polski zarówno trafnym instynktem, jak i świadomością polityczną wiedziony, skupił się przy swej Armii z zaufaniem i serdeczną troską. Zaś Wódz Naczelny tej Armii, dziedząc się po Józefie Piłsudskim odpowiedzialność za obronę Rzeczypospolitej, zażądał od Narodu zjednoczenia, zażądał głębokiego, konsekwentnego, rzetelnego połączenia wszystkich sił pod szeroko pojętym hasłem: Obrony Państwa.

Apel do społeczeństwa, skierowany przez Marszałka Śmigłego Rydza, dnia 24 maja 1935 roku był momentem zwrotnym, przyniósł zasadnicze, niezbitę słuszności wytyczne dla pokierowania życiem wewnętrznym Polski dzisiaj. Odpowiedzią na wezwanie Wodza Naczelnego było powołanie do życia Obozu Zjednoczenia Narodowego i jego deklaracja ideowo-polityczna z dnia 21 lutego 1937 roku.

Spokojnie, rozważnie patrzemy na rozwój wypadków światowych. Mamy potężną Armię, dumę naszego Narodu, gwarancję naszej całości i niepodległości. Armia oparta o zwarty, zjednoczony, świadomy swego położenia i siły Naród — podwaja swą potęgę.

Musimy mieć ład i porządek w Polsce. Jest nam potrzebna zgoda i zjednoczenie naszych sił. Tego domaga się od nas chwila historyczna. Tego domaga się nasza odpowiedzialność wobec pamięci Józefa Piłsudskiego, Tego domaga się od nas — w imię swej wielkiej, dziejowej odpowiedzialności Wódz Naczelny Marszałek Śmigły Rydz.

Posłuszni tym wezwaniom, płynącym z poczucia odpowiedzialności i sumienia obywatelskiego, wyciągamy dłoń do zgody i rzetelnego pojednania ku wszystkim tym, którzy chcą swe siły oddać w służbę Rzeczypospolitej; wyciągamy bratnią dłoń do wszystkich, którzy wspólnie z nami, jak równi z równymi, chcą przeciwstawić się złowrogim działaniom komuny, wszelkiej anarchji i destrukcji, wszelkim agenturom obcym, niezależnie od tego pod jaką maską się ukrywają.

Szczerze pragniemy, w myśl intencji Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, wyrażonych w Jego zarządzeniu o rozwiązaniu Izby Ustawodawczych, aby jaknajgłębsze szeregi społeczeństwa stanęły w gotowości do pracy państwowej, do wspólnego poszukiwania najlepszych dróg ku celowi, który wszystkim nam jest wspólny — pomnożenia potęgi i pomyślności Narodu.

Musimy raz wreszcie zdobyć się na to, aby wzajemnie sobie zaufać, że nawet różniąc się w zdaniach tej samej prawdy szukamy.

Jesteśmy przygotowani do walki ze wszystkimi oporami, które działać będą przeciwko nam i naszej idei.

Wszystko, co jest siłą naszych wrogów i wszystko, co jest naszą wewnętrzną słabością, będzie przeciwko nam; będzie nas przeciwko sobie podjudzać, działając całym arsenałem doktryny i intrygi, patetycznego frazesu, cynicznej dywersji.

W zjednoczeniu Narodu — leży Jego po- tęga i dlatego nie zaniedbają żadnej broni ci, którzy pragną jego słabości.

Nowy ustrój Rzeczypospolitej, ujęty w Kwie- tniowej Ustawie Konstytucyjnej, stawia ważne i doniosłe zadanie Izbowi Ustawodawczym w za- kresie gospodarstwa narodowego, ustawodaw- stwa i kontroli rządu.

W pracach swych Izby Ustawodawcze, spełniając swe konstytucyjne obowiązki, mogą jednocześnie twórczo współdziałać w wykre- śleniu nowych dróg dla Polski.

Widzimy kierunek tej drogi, wytknięty przez następujące zasady:

Pozytywny nacjonalizm, etyka chrześcijań- ska, sprawiedliwość społeczna. Największą troską Izby Ustawodawczych, zawierającą w sobie wa- runek harmonijnego współdziałania z innymi władzami państwowymi pod kierownictwem Pa- na Prezydenta Rzeczypospolitej, jest głęboko pojęta obronność Państwa.

Wszystkich Polaków, którzy nie zajęli do- tychczas czynnej postawy wobec zadań i celów Narodu i Państwa wzywamy do braterskiej współpracy. Niech się każdy zastanowi w su- mieniu swoim nad tym, jakie jest polskie dziś i nad tym, że droga ku lepszymu jutru prowa- dzi tylko przez zjednoczenie.

Niech żyje Polska!

Niech żyje Pan Prezydent Rzeczypospoli- tej Ignacy Mościcki!

Niech żyje Wódz Naczelny Marszałek Edward Smigły-Rydz!

Stanisław Skwarczyński

Szef Obozu Zjednoczenia Narodowego

Warszawa, dnia 13 września 1938 r.

**Silna Armia
jest najlepszą rękojmią
siły i potęgi
Państwa!**

Wiadomości bieżące

Polski Związek Zawodowy Pracowników Miejskich i Użyteczności Publicznej Oddział w Tarnowie urządził dnia 1 października b.r. w sali „Gwiazda“ pierwszą, powitalną zabawę taneczną.

W niedzielę 25 września o godz. 10:45 odbędzie się uroczyste poświęcenie nowowypbudowanego pawilonu Przytuliska Dla Starców SS. Albertynek w Tarnowie przy ul. Gen. Orlicz Dreszera nr. 65.

Komitet kolonijny P.Z.Z. Oddz. Tarnów urządził w dniu 27 sierpnia br. zbiórkę uliczną na rzecz kolonii letniej w Siedliskach, w której pomieszczono na okres 30 dni 74 dzieci w wieku od 6 do 12 lat.

Zbiórka wyniosła 174:50 zł., która to kwota została przeznaczona na pokrycie wydatków związanych z powyższą kolonią.

Na miejscu tym składa Komitet kolonijny P. Z. Z. wszystkim ofiarodawcom P. T. Publiczności M. Tarnowa jaknajserdeczniejsze podziękowanie.

W niedzielę 25 września 1938 r. o godz. 2 popoł. w ogrodzie Strzeleckim odbędzie się **Wesoły Festyn Jesienny** z urozmaiconym programem. Wstępy bardzo tanie. Dla dzieci do lat 6 ciu bezpłatnie. W razie deszczu odbędzie się kiermasz w sali Bractwa Kurkowego od godz. 2 popoł. do 7 mej wieczór, wstępny festynowe. Wieczór od godziny 7 mej w sali Strzeleckiej Bractwa Kurkowego **Zabawa Taneczna** wstęp 50 gr. Bufet i cukiernia obfite i tanie orkiestra Jazz Band. Czysty dochód z powyższej imprezy został przeznaczony na biednych Kombatantów i na wykszolenie rezerw w P.W. i W.F.

Wyrok śmierci w Tarnowie. Trybunał Sądu Okręgowego w Tarnowie w składzie sso. dr. Król jako przewodniczący i sso. dr. Łucki i sso. dr. Chodyniecki jako wotanci skazał dn. 23 b.m. Henryka Bocima na karę śmierci przez powieszenie za zamordowanie w bestialski sposób przez uduszenie 75 letniej staruszki Marii Zajac z Łętowic w celach rabunkowych.

Spólnicy Bocima, Wojciech Koza skazany został na 15 lat, a Gustaw Górski na 4 lata więzienia. obrońca mgr. Boruch założył od wyroku apelację

Zaznaczyć należy, że ostatni wyrok śmierci zapadł w Tarnowie przed 16-tu laty Wyrok wywołał w mieście zrozumiałe wrażenie.

W dniu 17 maja został zabrany przez Posterunek P.P. w Gumniskach z roboty Marcin Kliszka za posadzenie o napad i usiłowanie morderstwa na mojej osobie. W toku rozprawy, która odbyła się 5 go września został on uniewinniony i zwolniony natychmiast z więzienia. Ja jako poszkodowany także o nic go nie obwiniam i stwierdzam, że niewinnie przez nieszczęśliwy zbieg okoliczności cierpiał w więzieniu.

Emil Popko

Zbilitowska Góra

Do mieszkania prof. Piotra Słoniewskiego (Wojtarowicza 8.) włamali się onegdaj złodzieje i okradli go doszczętnie. Łupem złodziei padła cała garderoba wartości około 1000 zł.

Z Niedomic donoszą:

Z inicjatywy p. dyr. P.W.P. Walczyńskiego i p. prok. Pireckiego założone zostało Towarzystwo Kasynowe urzędników fabryki z prezesem p. Drem Witkiem i gospodarzem p. Rousseom na czele.

Powstanie Towarzystwa przyczyni się wydatnie dożywienia życia towarzyskiego kolonii fabrycznej w Niedomicach.

Z Mielca donoszą:

Związek Byłych Ochotników Armii Polskiej Oddział w Mielcu w 20-tą rocznicę prac niepodległościowych Polskiej Organizacji Wojskowej Ziemi Mieleckiej postanowił ufundować dla Związku sztandar, pod którym wszyscy B. Ochotnicy Woj. Armii Polskiej powiatu mieleckiego mają nadal pracować dla dobra Państwa i utrwalenia granic Rzeczypospolitej. Uroczyste poświęcenie sztandaru odbędzie się dnia 9 października b. r.

Z Dębicy donoszą:

Rada Powiatowa w Dębicy na wniosek p. starosty Kazimierza Ringa powzięła uchwałę przystąpienia do budowy wielkich technicznych zakładów naukowych. Uchwałę już się realizuje. Samorząd powiatowy zakupił więc obszerną parcelę, obejmującą dwa i pół hektara, położoną obok szosy Kraków — Lwów w pobliżu lotniska i linii kolejowej i przystąpił do budowy oddziału mechanicznego. Ołbrzymia hala maszyn wraz ze ślusarnią, kuźnią i t. p. urządzeniami jest już na ukończeniu. Szkoła kształcić będzie narazie 200 uczniów, rekrutujących się w znacznej większości ze wsi okolicznych. Naukę rozpoczęto już 5 września w budynku, wypożyczonym na ten cel przez Zarząd Miejski. Należy zaznaczyć, że Dębica jest jest bardzo ważnym ośrodkiem w Centralnym Okręgu Przemysłowym, na której terenie budują się cztery duże fabryki, a w najbliższej przyszłości rozpocznie się budowa trzech dalszych, znacznych obiektów przemysłowych.

Z Brzeska donoszą:

Policja powiatu brzeskiego aresztowała przed kilku dniami jednego z b. współników groźnego bandyty Zarzyckiego Ignacego Budziocha. Bandyta ów poszukiwany był za wiele przestępstw, dokonanych na terenie powiatów tarnowskiego, brzeskiego i dąbrowskiego. M. in. dokonał on włamań kasowych do Ubezpieczalni Społecznej w Bochni, do Kasy Stefczyka w Rajbrodzie i do zarządu gminnego we Wierzchosławicach. Budzioch dokonał również licznych napadów rabunkowych i kradzieży.

(W. G.) **Elektryfikacja osiedli wiejskich.** Okręgowy Zakład Elektryczny w Mościcach buduje transformatory i sieć elektryczną w gromadach: Wojnicz, Zakliczyn i Wesołów w powiecie brzeskim. Jeszcze przed zimą zabłysną w tych miejscowościach lampy elektryczne. W Wojniczu znaczna ilość budynków posiada już gotową instalację wewnętrzną, a Związek Chałupników Stolarzy buduje halę maszyn do obróbki drzewa o napędzie elektrycznym.

Elektryfikacja tych osiedli spowoduje niewątpliwie przyspieszenie ich rozwoju gospodarczego.

Kącik rolniczy.

Nawożenie łąk w jesieni

Błędy jakie stale popełniają nasi rolnicy przy uprawie zbóż i innych plodów rolnych, sprawiają iż zbieramy zaledwie połowę tego, co przy racjonalnej uprawie zbierać winniśmy. Jeżeli chodzi o uprawę łąk błędy te występują jeszcze jaskrawiej, albowiem zamiast 60 q doborowego siana zbieramy zaledwie jedną trzecią część tego i to w szczęśliwych wypadkach. Zato zamiast traw słodkich, motylkowych zbieramy mało wartościowe lub całkiem bezwartościowe chwasty jak sity, turzyce, jaskry, wełnianki i t. p.

Jedną z czołowych trosk rolnika o poprawę łąk to uregulowanie wilgoci, której przeważnie bywa albo za dużo, albo za mało. Dopiero po uregulowaniu ilości wilgoci staramy się o odpowiednie zasilenie sztucznymi nawozami zapuszczonej i wygłodzonej łąki. Głód łąki polega zwykle na braku azotu i potasu w glebie.

Te dwa składniki musimy łące przedewszystkiem dodać. Zatem w jesieni nie zwlekając damy łące kajnit, bo to nawóz najlepszy i najtańszy z nawozów potasowych. Trudniej przedstawia się sprawa jeżeli chodzi o azot. Ponieważ nawóz będzie leżał przez zimę, więc nie damy go w formie saletr jak saletrzak czy nitrofos, bo część saletrzana zostałaby z gleby wypłukana, lecz damy go w takiej formie, która daje się w ziemi zatrzymać i przez to przyniesie tylko korzyść a nie niepotrzebne straty.

Takimi nawozami są **azotniak i siarczan amonowy.**

Z tych dwóch nawozów przyznaję jednak pierwszeństwo azotniakowi, gdyż jest tańszy i wapna pożywnego zawiera znaczną ilość. Ale uwaga! Nie można go używać tam, gdzie stwierdzimy silne zakwaszenie gleby, a więc na mokradłach, gdyż wtedy azotniak odbywa nie prawidłową przemianę chemiczną i może dać zamiast pokarmu truciznę. Zatem na kwaśniejszych kawałkach, świeżo po odprowadzeniu nadmiaru wód zastosujemy siarczan amonu, który aczkolwiek sam jest nawozem kwaśnym, gdyż kwasotę gleby zwiększa, to jednak nigdy nie tworzy trujących związków, a kwas siarkowy, który po rozłożeniu grupy amoniakowej, jako wolny wydziela się przez zimę ma dosyć czasu się zneutralizować i na wiosnę roślinom nigdy nie zaszkodzi.

Rolnicy stosujcie w jesieni na łąki wyżej wymienione nawozy sztuczne a przyszło roczne plony wynagrodzą Wam ten wydatek soficie!

Prof. Józef Bobrowski

PRZEGLĄD WYDAWNICTW.

Jan Gieryński: „Lwów nie znany“. Lwów 1938 Nakładem księgarni A. Krawczyńskiego.

Dla lwowian rozprószonych po całej Polsce szczególną wartość mieć będzie ta książka o Lwowie, poświęcona „tym wszystkim, których myśli i uczucia wiążą się ze Lwowem, a więc nie tylko aktualnym Lwowianom, ale też Lwowianom z urodzenia, Lwowianom z wyboru i w ogóle tym, którym Lwów wydaje się miastem pięknym i bohaterskim“. Styl gawędziarski autora, sprawia, że czyta się jednym tchem, jak frapujący romans tę książkę o bujnym życiu Lwowa dzisiejszego i dawnego, jego instytucjach i sprawach pozornie znanych i codziennych, ale jednak nie tylko ogółowi, ale nawet fachowcom nie znanych. Zdaniem autora, co pięćdziesiąty polak jest Lwowianinem, nic więc dziwnego, że książka pomyślana została nie jako utwór o charakterze regionalnym, ale książka dla wszystkich. Stwierdzić należy, że monografii-faktomontażu tego typu nie ma żadne z miast polskich. Dzięki masowemu nakładowi książka kosztuje tylko 1 zł. Wydawnictwo A. Krawczyńskiego wyposażyło książkę w estetyczną szatę zewnętrzną.

Węgiel górnośląski

NAJLEPSZY CEMENT

Węgiel krajowy

WAPNO KRAKOWSKIE

dostarcza

PO CENACH BEZWZGLĘDNI KONKURENCYJNYCH

T A D E U S Z J E Ż O W E R

Biurowo sprzedaży: TARNÓW, UL. NOWY ŚWIAT 31.

Telefon: 1080.

SPORT

O wejście do krak. Ligi Okręgowej.

Dalsze 3 mecze z cyklu rozgrywek o wejście do krak. Ligi Okręgowej nie wyjaśniły jeszcze sytuacji. Jedynie Dąbski na skutek porażki z Mościcami odpadł definitywnie od puli finałowej. Wyniki były następujące Mościce — Dąbski 5:0 (3:0), Azotania — Sandecja 0.1 (0.0) i W.K.S. Kielce — Kabel 3:3 (2:1).

Tabela rozgrywek o wejście do Ligi Okręgowej.

Klub	gier	punkt.	st. br.
1. Mościce	10	15: 5	30:10
2. Sandecja	9	14: 4	23 15
3. Dąbski	10	13: 7	26:16
4. Kabel	9	7:11	22:23
5. W. K. S. Kielce	10	6:14	16:34
6. Azotania	10	3:17	9.34

Tak się złożyło że o awansie do krak. Ligi Okręgowej zadecyduje dopiero wynik ostatniego meczu z cyklu rozgrywek eliminacyjnych Kabel — Sandecja w Krakowie. Zwycięstwo Sandecji otwiera jej bramę do Ligi Okręgowej, w razie jej porażki awans uzyskają Mościce. W wypadku remisu Kabela z Sandecją o awansie do Ligi Okręgowej zadecyduje spotkanie Mościce — Sandecja, które odbyłoby się na neutralnym boisku.

W niedzielę 25 bm. odbędzie się w Tarnowie mecz między miastowy Tarnów — Kraków. Reprezentacja Tarnowa oparta będzie na graczach Tarnovii, których uzupełni 4-ch graczy Moście i Metalu. Kraków reprezentować ma **Wisła w pełnym ligowym składzie**. Zawody wzbudziły w Tarnowie znaczne zainteresowanie.

O wejście do Kl. A w koszykówce.

Eliminacyjne zawody o wejście do Kl. A Okręgu Krakowskiego w koszykówce odbędą się 24 i 25 b.m. w Trzebini. Do zawodów stają mistrzowie kl. B' poszczególnych Podokręgów a to: Z. S. Tempo z Tarnowa, Garbarnia z Krakowa, H. K. S. z Trzebini i Andrychovia z Andrychowa. Największe szanse na uzyskanie awansu do Kl. A posiadają Garbarnia i Z.S. Tempo.

Zaznaczyć należy, że obecnie po odejściu szeregu najlepszych zawodników z Sokoła I, Z. S. Tempo jest bezkonkurencyjnym zespołem w grach sportowych w Tarnowie.

Pierwszorzędny Zakład Krawiecki Męsko Damski

TADEUSZ COMPAŁA

TARNÓW PASAŻ TERTILA

Wykonanie solidne.

Ceny niskie.

Mieszkanie 3 pokoje z komfortem w śródmieściu od zaraz do wynajęcia. Wiadomość w Red. Z. T.

Zarząd Miejski w Tarnowie

Nr. I. 9 26/38.

Ogłoszenie Zarządu Miejskiego w Tarnowie

z dnia 6. IX. 1938 r. o przystąpieniu do sporządzenia ogólnego planu zabudowania miasta.

Zarząd Miejski w Tarnowie działając na zasadzie przepisów art. 21 (1) pkt a) i art. 25 Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 16 lutego 1928 o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli, zmienionego ustawą z dnia 14 lipca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 405) podaje do publicznej wiadomości, że przystąpił do sporządzenia dla Gminy miasta Tarnowa ogólnego planu zabudowania terenów, leżących w granicach gmin katastralnych: Tarnów, Grabówka, Strusina i Zabłocie.

Z treścią mającego być sporządzonym projektu planu zabudowania mogą interesowani zaznajamiać się w okresie od 1 października 1938 do 15 października 1938 w Zarządzie Miejskim w Tarnowie (Wydział Techniczny) ul. Bernardyńska 24 II. Nr. drzwi 17 w godzinach urzędowych codziennie od 10—13 z wyjątkiem niedziel i świąt

Wnioski stron interesowanych dotyczące wspomnianego planu zabudowania mogą być zgłaszane w terminie od 16 października 1938 do 30 października 1938 roku w Zarządzie Miejskim w Tarnowie (Wydział Techniczny) ul. Bernardyńska 24 II. Nr. drzwi 17.

Prezydent Miasta:

w. z.

Mgr T. Kołodziej

Wiceprezydent

Idealną metodą utrzymania zdrowia

jest przede wszystkim zapobiec chorobie, t. zn. czynić wszystko, by w zawrotnym tempie codziennego życia z jego troskami zachować zdrowie w pełni i wesprzeć organizm. Decydującą rolę odgrywa przy tym normalna przemiana materii, na którą bardzo dodatnio wpływa codzienne spożywanie filiżanki dobrej kawy przyrządzonej właściwą dawką Karo-Franck, nowoczesnej, aromatycznej przyprawy do kawy w kostkach.

Poszukuję agenta lub przedstawiciela na sprzedaż musztardy. Tylko solidnym i przedsiębiorczym. Warunki do omówienia Zakłady Przemysłowe B-cia Górzyńscy Włocławek, Długa 10 b.

